

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2015. Bu gayri resmi çeviri, Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü İnsan Hakları Daire Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme'yi bağlamamaktadır.

© Republic of Turkey, 2015. Unofficial translation made by the Human Rights Department of the Ministry of Justice Directorate General for International Law and Foreign Relations This translation does not bind the Court.

© République de Turquie, 2015. Cette traduction non officielle a été faite par la Direction des Droits de l'Homme de l'Unité des Relations extérieures et juridiques du Ministère de la Justice. Elle ne lie pas la Cour.

Tematik Bilgi Notu – Vergilendirme

Mayıs 2013

İşbu Tematik Bilgi Notu, Mahkeme açısından bağlayıcı değildir ve tüm ayrıntıları içermemektedir.

Vergilendirme ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi

Bir dizi başvuran, Sözleşme'ye istinaden Taraf Devletlerin vergi konularındaki kural ve usullerinden ve vergi mercileri tarafından uygulanan yöntemlerden şikayetçidir. Bu başvurular, Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün "...vergilerin ya da başka katkıların veya para cezalarının ödenmesini sağlamak için gerekli [gördüğü] yasaları uygulama hakkı"nın kabul edildiği 1. maddesine (mülkiyetin korunması) ve Sözleşme'nin 6. maddesine (adil yargılanma hakkı) dayanmaktadır. Bununla birlikte, Sözleşme'nin 8. maddesine ("herkes özel ve aile hayatına, konutuna ve yazışmasına saygı gösterilmesi hakkına sahiptir") ve "düşünce, vicdan ve din özgürlüğü"nü koruyan 9. maddeye de atıfta bulunulmuştur.

[Sporrong ve Lönnroth / İsvec](#) (başvuru no. 7151/75 ve 7152/75)

23.09.1982

E. Sporrong'un arazisinin müşterek mirasçıları olan başvuranların, Stockholm'ün Lower Norrmalm bölgesinde bir arazileri bulunmaktadır. Bu arazi üzerinde 1860'lardan kalma bir

bina vardır. 1956 yılının Temmuz ayında Hükümet Stockholm Kent Meclisine Sporrong Estate'ye ait olan da dahil 164 binayı kapsayan bir alanı kamulaştırma izni vermiştir.

Lönnroth'un yine kent merkezinde bulunan taşınmazı da 1971-1979 yılları arasında kamulaştırma, 1968-1980 yıllarında ise inşaat yasağı kapsamında tutulmuştur.

Başvuranlar Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi ile güvence altına alınan mülkiyet haklarına gerekçesiz biçimde müdahale edildiğinden şikâyetçi olmuşlardır. Ayrıca, İsveç mahkemelerinin kamulaştırma ve tazminat davalarını makul sürede karara bağlamadıklarından bahisle Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasının da ihlal edildiğini öne sürmüşlerdir.

Mahkeme, başvuruların süre sınırlarının kısaltılmasını isteme veya tazminat talep etme imkanlarının bulunması durumunda maruz kaldıkları bireysel ve aşırı yükün meşru addedilebileceğini kaydetmiş ve 9'a karşı 10 oyla Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiğine hükmetmiştir.

Başvuranların davalarının konunun bütün boyutlarını değerlendirecek yetkili bir mahkeme tarafından görülmediği için, Mahkeme 7'ye karşı 12 oyla Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasının ihlal edildiğine hükmetmiştir.

Mahkeme, [adil tazmin ile ilgili kararında](#), İsveç Krallığı'nın zararlarına karşılık Sporrong Estate'ye 800,000 İsveç Kronu ve Lönnroth'a 200,000 İsveç Kronu (5'e karşı 12 oy) tutarında tazminat ile ayrıca masraf ve harcamaları için Sporrong Estate'ye ve Lönnroth'a müştereken 723,865.75 İsveç Kronu eksi 24,103 Fransız fransı (4'e karşı 13 oy) ödemesine hükmetmiştir.

[Bendenoun / Fransa](#) (no. 12547/86)

24.02.1994

Bendenoun eski sikkeler, sanat eserleri ve mücevher taşları üzerine ticaret yapmak için Fransız hukukuna uygun olarak merkezi Strasbourg'da halka açık bir limited şirket kurmuştur. Şirket sermayesinin büyük kısmı (1000 hissedenden 993'ü) kendine ait olan Bendenoun şirketin yönetim kurulu başkanlığı ve yönetici direktörlük görevlerini

yürütmektedir. Faaliyetleri sonucunda hakkında bir gümrük, bir vergi ve bir ceza davası açılmış, davalar birbirine az veya çok paralel şekilde yürümüştür.

Bendenoun 9 Eylül 1986 tarihinde Komisyona başvurmuştur. Ceza ve idare mahkemelerinde adil yargılanma hakkına (Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrası) atıfla, vergi mercileri tarafından idare mahkemesine kendisi aleyhinde bazı deliller gönderilmesine karşın gümrük dosyasının bütününe görme imkanından mahrum bırakıldığından şikayetçi olmuştur. Bendenoun ayrıca ulusal mahkemelerce verilen kararlar sonucunda Fransız Devletine yüklü tutarlar ödemek durumunda kalmasından ötürü mülkiyet hakkının (Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi) ihlal edildiğini iddia etmiştir. Komisyon 6 Temmuz 1990 tarihinde başvurunun ceza davasıyla ilgili kısmının kabul edilemez, geri kalanının ise kabul edilebilir olduğuna hükmetmiştir. Komisyon [10 Aralık 1992 tarihli raporunda](#) (31. madde) 2'ye karşı 10 oyla 6. maddenin 1. fıkrasının ihlal edildiği ve oybirliğiyle davanın ayrıca Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi kapsamında ele alınması gerektiği yönünde görüş bildirmiştir. Dava 19 Şubat 1993 tarihinde Mahkemeye havale edilmiştir.

[AİHM eldeki bilgiler ışığında, belge temin edilmemesinin savunma hakkının veya silahların eşitliği ilkesinin ihlaline yol açmadığı kanaatine varmıştır. AİHM oybirliğiyle 6. maddenin 1. fıkrasına uygun hareket edildiğine ve bu fıkranın ihlal edilmediğine hükmetmiştir. Bendenoun AİHM önünde 1 No.lu Protokolün 1. maddesine atıfta bulunmadığı için, AİHM davayı bu açıdan incelememiştir.](#)

[Hentrich / Fransa](#) (no. 13616/88)

22.09.1994

Hentrich ve kocası Mayıs 1979'da Strasbourg'da 6.766 m² imarsız arsa almışlardır. Satış, SAFER'in (Bölgesel Kalkınma ve Kırsal Yerleşim Kurumu) iki ay içerisinde arazi üzerinde şufa hakkını kullanmaması kaydına bağlı olarak gerçekleştirilmiştir. Harçlar yatırılmış ve satış ana vergi dairesinde tescil edilmiştir. SAFER'in iki aylık yasal süre içerisinde şufa hakkını kullanmaması nedeniyle satış yürürlüğe girmiştir. Şubat 1980'de başvuranlara icra memuru tarafından önalım kararı bildirilmiştir.

Hentrich, vergi mercilerinin Genel Vergi Kanunu'nun 668. maddesine istinaden önalım hakkını kullanmaları nedeniyle Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiğini iddia etmiştir. Başvuran ayrıca Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. ve 2. fıkralarına

aykırı olarak, davasını Fransız mahkemelerine taşımak için yeterli veya uygun iç hukuk yollarının bulunmadığını ileri sürmüştür.

Mahkeme, davanın bütün olguları ışığında önalım hakkının ifasında mağdur olarak seçilen Hentrich'e "bireysel ve aşırı yük" getirdiğini, bu tedbire etkin biçimde itiraz edebileceği bir imkan olması durumunda bu yükün meşru hale gelebileceğini, oysa böyle bir imkanın kendisine tanınmadığını, dolayısıyla "mülkiyet hakkının korunması ile kamu çıkarı arasında adil bir denge" kurulamadığını kaydetmiştir.

Mahkeme;

- 4'e karşı 5 oyla Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiğine;
- oybirliğiyle adil yargılanma hakkının, dolayısıyla 6. maddenin 1. fıkrasının ihlal edildiğine;
- oybirliğiyle yargılama süresinin aşırı uzun olması nedeniyle 6. maddenin 1. fıkrasının ihlal edildiğine karar vermiştir.

Gasus Dossier- und Fördertechnik GmbH / Hollanda (no. 15375/89)

23.02.1995

Gasus Dossier- und Fördertechnik GmbH, Alman hukukuna göre kurulmuş bir şirkettir ve merkezi Almanya Würzburg'dadır. Şirket 1980 yılının Haziran ayında Hollandalı bir firmaya bir beton mikseri ve yardımcı ekipmanlarını satmış, satış anlaşmasına malların mülkiyetinin ücreti tamamen ödenene değin kendisinde kalacağı şartını eklemiştir. 31 Temmuz 1980 tarihinde Vergi İcra Dairesi, Genel Vergi Tahsilat Ofisi tarafından çıkarılan üç icra ilamı gereğince Hollandalı firmanın tesislerindeki bütün taşınır malları icra yoluyla satış için haczetmiştir.

Başvuran, Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesine istinaden beton mikserinin vergi mercileri tarafından haczedilerek satılmasından şikayetçi olmuştur.

Mahkeme, bu davada şikayetçi olunan müdahalenin, vergi mercilerinin 1845 sayılı Vergi Tahsilatı Kanunu'nun (*Invorderingswet*) 16/3. maddesinde öngörülen yetkilerini kullanmalarından kaynaklandığını kaydetmiştir.

Vergi borçlarına ilişkin icra işlemlerinde vergi mercilerine ticari borç alacaklılarına nazaran daha fazla yetki verilip verilmeyeceğinin, verilecekse bu yetkinin hangi düzeyde olacağını tayininde yasama organına geniş bir takdir hakkı tanınmalıdır. AİHM, yasama organının bu konularda makul bir zemine dayanan her türlü değerlendirmesine saygı gösterecektir.

Mahkeme, 3' e karşı 6 oyla, ücretinin tamamı ödenene dek mülkiyetinin kendisine ait olduğunu iddia ettiği beton mikserinin vergi makamlarınca haczedilmesinin ve ardından alıcının vergi borçlarının tahsili çerçevesinde satılmasının Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlali anlamına gelmediğine hükmetmiştir.

A.P., M.P. ve T.P. / İsviçre (no. 19958/92)

29.08.1997

Zürih kantonunda yaşayan 3 İsveç vatandaşı olan başvuranlar, 1984 yılında ölen P.'nin dul eşi ve oğullarıdır. Başvuranların mirası reddedebilmeleri için tanınan 3 aylık süre Mayıs 1984'te sona ermiştir. P. ölümünden önce bazı vergilerini ödemediği için, başvuranlar hakkında vergi mercileri tarafından dava açılmıştır. Ocak 1990'da başvuranlara Doğrudan Federal Vergi İdaresi tarafından müteveffanın ödenmemiş vergilerini ödemeleri emredilmiş, ayrıca para cezası kesilmiştir.

AİHM başvuranların, müteveffanın kaçırıldığı iddia olunan vergiler nedeniyle ceza yaptırımına maruz kalmış olduklarını kaydetmiştir. Ancak, ceza hukukunun önemli bir kuralı şudur ki, ceza gerektiren bir suç işlemiş bireyin cezai sorumluluğu ölümünden sonra devam etmez. Dolayısıyla, 6. maddenin 2. fıkrası ihlal edilmiştir (2'ye karşı 7 oy).

Ulusal ve İl Yapı Kooperatifi, Leeds Kalıcı Yapı Kooperatifi ve Yorkshire Yapı Kooperatifi / Birleşik Krallık (no. 21319/93, 21449/93 ve 21675/93).

23.10.1997

Birleşik Krallık'ta yapı kooperatiflerine yatırım yapanlar, elde ettikleri faiz geliri üzerinden vergi ödemek zorundadırlar. Uygulamaya dönük nedenlerle ve ayrıca yapı kooperatifleri ile Ulusal Gelir İdaresi arasındaki gönüllü düzenlemeler çerçevesinde İdare, ödenen toplam faiz üzerinden hesaplanan bu bileşik vergiyi ("bileşik oran vergisi – CRT") kaynağında tahakkuk

ettirmekteydi. Faiz gelirleri yatırımcılara vergiden arındırılmış olarak ödenmekte, bundan doğan vergiler ise yatırım yaptıkları kooperatif tarafından İdareye bileşik vergi olarak yatırılmaktaydı.

Bileşik vergi, yapı kooperatifi tarafından, ilgili mali yıl içerisinde sona eren 12 aylık hesap döneminde ödenen faiz miktarı baz alınarak hesaplanmaktaydı. Bu uygulama, 1986-1987 mali yılından itibaren geçerli olmak üzere kaldırılmıştır. O tarihten itibaren geçilen yeni sistemde, tahakkuk edecek vergiler, mali yıl boyunca ödenen cari faiz üzerinden üç aylık dönemler için hesaplanmaya başlamıştır. Bu ise, ne eski sistem ne yeni sistem kapsamına girmeyen bir “boşluk” doğurmuştur. Söz konusu boşluk birkaç aylık bir süreyi kapsamaktadır.

Mahkeme, bu tedbirlerin kabul edilmesi öncesinde Parlamentoda uzun tartışmalar yaşandığını, bu süreçte yapı kooperatiflerinin geçiş döneminde bahse konu boşluk dönemine tekabül eden zaman diliminin vergilendirilmesinde dikkate alınmaması yolunda ciddi lobicilik faaliyetleri yürüttüklerini kaydetmiştir. Parlamento ise bu faiz gelirleri üzerinde vergi tahakkuk ettirilmesini amaçlamaktaydı; bu düzenlemeler gereğince Ulusal Gelir İdaresine ödenen paralar, başvuruların varlıklarına çifte vergi tahakkuk ettirilmesi veya hukuksuz biçimde el konulması sonucu ödenmiş değildi. Mahkemeye göre, 1991 yılında çıkarılan Maliye Yasasının 53. maddesinde amaç, 1986 tarihli Yönetmeliğin eksikliklerini gidermektir. Kamu yararına ilişkin olarak özel ve tüzel şahısların yeni bir vergi rejimine geçiş sürecinde haksız yere nemalanmalarının ve vergi mevzuatındaki bazı kasıtsız kusurları bahane ederek Hazine gelirlerini inkar etmelerinin önünü kamu yararına alma gerekçesi düşünüldüğünde, bu tedbirin amacı meşrudur. Mahkeme, oybirliğiyle Sözleşme’ye Ek 1 No.lu Protokol’ün 1. maddesinin ihlal edilmediğine, 1’e karşı 8 oyla bu maddeyle bağlantılı olarak Sözleşme’nin 14. maddesinin ihlal edilmediğine, oybirliğiyle 6. maddenin 1. fıkrasının ihlal edilmediğine, 1’e karşı 8 oyla bu maddeyle bağlantılı olarak 14. maddenin ihlal edilmediğine hükmetmiştir.

J.J. / Hollanda (no. 21351/93)

27.03.1998

Başvuran serbest çalışan bir vergi danışmanıdır. Başvuran Aralık 1989’da 38.656 Hollanda guldeni tutarında ek gelir vergisi için denetim geçirmiş ve kendisine aynı tutarda para cezasına çarptırıldığına dair bir karar tebliğ edilmiştir. Başvuran İstinaf Mahkemesinin Vergi Dairesine temyiz başvurusunda bulunmuştur. Mahkeme, mahkeme harcı yatırılmadığı

gerekçesiyle itirazı reddetmiştir. Başvuran, mahkeme harcının ödenmemesinin ilgili banka tarafından yapılan bir hatadan kaynaklandığından bahisle bunun için kendisinin sorumlu tutulamayacağı, ayrıca mahkeme harcının 6. maddenin 1. fıkrasına aykırı olduğu gerekçesiyle yüksek mahkemeye temyiz başvurusunda bulunmuştur.

Yüksek mahkeme başvuruyu reddetmiştir. Başvuran, Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasına atıfla, Başsavcı tarafından yüksek mahkemeye sunulan mütalaaya cevap verememesi nedeniyle mağdur olduğundan şikayetçi olmuştur.

Mahkeme, yüksek mahkemede görülen davada başvuran hakkında “cezai isnatta” bulunulduğunu kaydetmiştir. Dolayısıyla, o davanın başvuran hakkında doğurabileceği sonuçlar ve Başsavcının mütalaasının niteliği dikkate alındığında, başvuranın Yüksek Mahkeme kararına karşı cevap verememesi sonucu davaya katılma (çekişmeli yargılanma hakkı) hakkı ihlal edilmiştir. İlke olarak bu hak, tarafların mahkeme kararını etkilemeye yönelik bütün deliller ve gözlemler hakkında önceden bilgi alma ve bunlar üzerinde yorum yapabilme fırsatına sahip olması anlamına gelmekteydi. Bu nedenle, AİHM oybirliğiyle Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasının ihlal edildiğine hükmetmiştir.

J.B. / İsviçre (no. 31827/96)

03.05.2001

Başvuran hakkında vergi kaçakçılığından işlem başlatılmış ve birçok kez yatırımlarının olduğu şirketlerle ilgili bütün belgeleri teslim etmesi istenmiştir. Bu istekleri yerine getirmemesi nedeniyle başvuran dört kez para cezasına çarptırılmıştır.

Mahkeme, susma hakkının ve kendi aleyhinde tanıklık etmeme muafiyetinin, 6. maddenin 1. fıkrası çerçevesinde adil yargılama kavramının özünde yatan uluslararası standartlar olduğunu gözlemlenmiştir. Görünüşe göre, yetkili merciler başvuranı, kendisine yönelik vergi kaçakçılığı suçlamasıyla neticelenebilecek belgeleri teslim etmeye zorlamışlardır.

Mahkeme oybirliğiyle 6. maddenin 1. fıkrasının ihlal edildiğine ve başvurana 2.000 İsviçre frangı maddi tazminat ile masraflar ve giderler için 10.409 İsviçre frangı ödenmesine hükmetmiştir.

Ferrazzini / İtalya (no. 44759/98)

12.07.2001 (Büyük Daire Kararı)

Başvuran ve başka bir kişi, başvuranın kurmuş olduğu, hisse sermayesinin doğrudan ve dolaylı olarak neredeyse tamamının sahibi olduğu ve temsilciliğini yaptığı A. şirketine arazi, mülk ve para aktarmışlardır. Turistler için çiftlik tatilleri (tarım turizmi) düzenlemek amacıyla kurulan şirket, ilgili yasaya istinaden yukarıdaki mal devrinden tahakkuk eden belirli vergilerde indirim talebiyle vergi mercilerine başvurmuş ve gerekli vergi tutarını ödemiştir. Mahkemeye yapılan başvuru üç dava ile ilgilidir. İlk dava sermaye kazanç vergisi ödenmesi ve diğer iki dava ise geçerli damga vergisi, ipotek tescil vergisi ve sermaye kazancı vergisi ile vergi indirimi başvurusu hakkındadır.

Mahkeme, vergi konularının kamu otoritesinin istisnai haklarının özünde yer aldığını, mükellef ile toplum arasındaki ilişkinin kamuya bakan yönünün bu noktada baskın bir role sahip olduğunu kaydetmiştir. Mahkeme ayrıca Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün mülkiyetin korunmasına dair 1. maddesinde Devletlerin vergi tahsilatının temininde gerekli gördükleri kanunları çıkarma haklarının saklı olduğunu kaydetmiştir (bkz. [mutatis mutandis Gasus Dossier- und Fördertechnik GmbH - Hollanda davası](#), 23 Şubat 1995 tarihli karar, par. 60). Mahkeme son olarak, her ne kadar vergi mükellefi için parasal etki doğurmuş olsa da, vergi ihtilaflarının medeni hak ve yükümlülükler kapsamı dışında bulunduğunu kaydetmiştir. Dolayısıyla, 6. maddenin 1. fıkrası bu davada uygulanamaz.

[S.A. Dangeville / Fransa](#) (no. 36677/97)

16.04.2002

Başvuran S.A. Dangeville bir sigorta aracılık firması olup 1978 yılında 292.816 frank tutarında katma değer vergisi (KDV) ödemiştir. Ancak, 1 Ocak 1978 tarihinden itibaren geçerli Avrupa Toplulukları Konseyi'nin 6 sayılı Direktifi ile “sigorta ve reasürans işlemleri” ve ayrıca sigorta aracı şirketlerinin ve sigorta acentelerinin bu işlemlerle ilgili hizmetleri için KDV muafiyeti getirilmiştir. Başvuran şirket 1978 yılında ödediği KDV'nin iadesini talep etmiş, fakat bu talepler önce idare mahkemesi ve ardından Fransız Danıştay'ı tarafından reddedilmiştir. Bu ret kararının gerekçeleri arasında, bir direktifin iç hukuktaki bir hükmün yerini alamayacağı gösterilmiştir.

2 Ocak 1986 tarihinde yayımlanan bir idari genelge ile ilgili döneme ait KDV borcu olan aracı şirketlere yönelik hiçbir tedbire başvurulmayacağı açıklanmıştır. Bunun üzerine başvuran

şirket bu defa tazminat davası açmıştır. Danıştay bu talebi de reddetmiştir. Ancak, Danıştay aynı gün bu davadaki yaklaşımından farklı olarak, aynı ticari faaliyetleri yürüten başka bir şirketin başvurusunu kabul etmiş ve başvuran şirketin ilk talebiyle aynı yöndeki taleplerini, yani sehven ödenen KDV'nin iadesi talebini uygun bulmuştur.

Mahkeme başvuran şirketin sehven ödediği KDV'nin iadesi için her iki başvurusunda dile getirmiş olduğu talebin geçerli olduğunu kaydetmiştir. AİHM ayrıca başvuran şirketin mülkiyet hakkına yönelik müdahalenin kamu çıkarının korunmasına yönelik olmadığına ve ölçsüz olduğuna hükmetmiştir.

Mahkeme oybirliğiyle Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiğine ve şikâyetin Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi ile bağlantılı olarak 14. madde kapsamında incelenmesine yer olmadığına hükmetmiştir.

Janosevic / İsveç ve Vastberga Taxi Aktiebolag ve Vulic / İsveç (no. 34619/97 ve 36985/97)

23.07.2002

İsveç vatandaşı Velimir Janosevic'in bir taksi şirketi bulunmaktaydı. Vastberga Taxi Aktiebolag ise bir taksi şirkettir. Nino Vulic bu taksi şirketinin eski müdürüdür. Stockholm İli Vergi Dairesinin 1994 - 1995 yıllarında taksi işletmecileri hakkında yürüttüğü geniş bir soruşturma kapsamında Vergi Dairesi, iki taksi şirketinin vergi denetimini gerçekleştirmiştir. Bu iki şirketin vergi beyannamelerinde usulsüzlük olduğunu tespit eden Vergi Dairesi, şirketlerin hesaplarını kontrol etmiş ve Janosevic'in 160.000, Vastberga Taxi Aktiebolag'ın 35.000 İsveç kronu ek vergi ödemelerine karar vermiştir. Şirketine yüklenen bu vergi borcu sonrasında Vulic'in vergi beyannameleri de kontrol edilmiş ve toplamda yaklaşık 58.000 kron tutarında ek vergi ödemesi emredilmiştir.

Janosevic – İsveç Davası: Mahkeme, Vergi Dairesinin başvuranın değerlendirmelerin gözden geçirilmesine yönelik talepleri hakkında karar vermesinin neredeyse üç yıl sürdüğünü ve dolayısıyla davanın koşullarının gerektirdiği ivedilikle hareket etmediğini, bunun sonucunda mahkemenin ek vergi konması ile ilgili ana sorunlar hakkında karar vermesinin gereksiz bir şekilde geciktiğini kaydetmiştir. Dolayısıyla, başvuranın mahkemeye erişim hakkı bağlamında Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrası ihlal edilmiştir.

Vastberga Taxi Aktiebolag ve Vulic Davası: Mahkeme, Vergi Dairesinin ve İl İdare Mahkemesinin koşulların gerektirdiği ivedilikle hareket etmediklerini, dolayısıyla mahkemenin ek vergi konulması ile ilgili ana sorunlar hakkındaki kararlarında gereksiz gecikmeler meydana geldiğini kaydetmiştir. İlk başvurularla ilgili olarak, bu kararın verilmesindeki genel gecikme, mahkemeye erişim hakkı etkili olarak sağlanmaması olarak ortaya çıkmıştır.

Her iki davada da Mahkeme;

- oybirliğiyle başvuruların mahkemeye erişim hakları ile ilgili olarak Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasının ihlal edildiğine;
- oybirliğiyle başvuruların davalarının aşırı uzun sürmesi sonucu Sözleşme'nin 6. maddesinin 1. fıkrasının ihlal edildiğine;
- 1'e karşı 6 oyla başvuruların masumiyet karinesi ile ilgili haklarının ihlal edilmediğine karar vermiştir.

Tasfiye halinde olan Buffalo Sri / İtalya (no. 38746/97)

03.07.2003

Başvuran Buffalo Sri şirketi, merkezi 2001 yılına kadar İtalya'da bulunan bir limitet şirkettir. Kayıtlardan Buffalo Sri'nin, gönüllü tasfiyeye gittiği görülmektedir. 1985-1992 yılları arasında başvuran şirket Devlete tahakkuk eden tutarın üzerinde vergi ödemiştir. Bunun sonucunda Devletten vergi iadesi alma hakkı doğmuş, Devlet iade ödemelerine 1997 yılında başlamıştır. Ancak, o sırada iade tutarlarının tamamı ödenmemiştir. O dönem içerisinde başvuran şirket bankalardan ve özel şahıslardan finansman temin etme yoluna gitmek zorunda kalmıştır. Bu nedenle fazladan maliyet yüküne maruz kalmış ve Devletin ödediği vergi iadelerinden yüksek faiz oranları ödemek durumunda kalmıştır.

Mahkeme başvuran şirketin vergi iadesi ödemelerinde ölçüsüz gecikmelere maruz kaldığını kaydederek Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiğine hükmetmiştir.

Mahkeme **adil tazmin ile ilgili kararında**, oybirliğiyle başvuran firmaya 75.000 avro tazminat ve ayrıca masraf ve giderler için 1.000 avro ödenmesine hükmetmiştir.

Eko-Elda AVEC / Yunanistan (no. 10162/02)

09.03.2006

Başvuran Eko-Elda AVEC, petrol ürünlerinde uzmanlaşmış bir limitet şirkettir. Şirket Haziran 1988’de 123.387.306 drahmi tutarında haksız gelir vergisi tahsil edildiği gerekçesiyle vergi mercilerinden bu paranın kendisine geri ödenmesini talep etmiştir. Vergi mercilerinin bu talebi reddetmesi üzerine, başvuran şirket bahse konu tutarın faiziyle birlikte kendisine ödenmesi talebiyle Atina İdare Mahkemesinde dava açmıştır.

Kasım 1993’te dava devam etmekteyken, Devlet başvuran şirkete söz konusu tutarın tamamını ödemiştir. Şirket bu çerçevede talep etmiş olduğu gecikme faizi tutarını azaltmıştır. Başvuran şirket, vergi mercilerinin ödemede geciktiği vergi iadesi için faiz ödemeyi reddetmelerinden şikayetçi olmuştur.

Mahkeme, haksız yere ödenmiş verginin, başvuran şirketin talebinden itibaren yaklaşık beş buçuk yıl sonra iade edildiğini gözlemlemektedir. Vergi mercilerinin bu kadar uzun süre için gecikme faizi ödemeyi reddetmeleri, genel kamu çıkarı ile bireysel çıkar arasındaki adil dengeyi bozmuştur.

Mahkeme, Sözleşme’ye Ek 1 No.lu Protokol’ün 1. maddesinin ihlal edildiğine ve başvuran firmaya 120.000 avro maddi tazminat ve ayrıca masraf ve giderler için 4.000 avro ödenmesine hükmetmiştir.

Riener / Bulgaristan (no. 46343/99)

23.05.2006

Başvuran, Avusturya’da kayıtlı bir şirketin müşterek sahibi ve ticari müdürüdür. Başvuran ayrıca bir yabancı olarak Bulgaristan’da ekonomik faaliyetler yürütmektedir. Başvuran 1991-1995 yılları arasında zamanının çoğunu Bulgaristan’da geçirmiştir. O zamandan bu yana Bulgaristan’da yaşamaktadır.

Sofya’daki yerel maliye idaresi 1 Temmuz 1992 tarihinde başvuranın faiziyle birlikte 1 milyon ABD Doları özel tüketim vergisi borcu olduğuna karar vermiştir. Bu kararın ardından, Pasaport Polisi başvurana yurtdışına çıkma yasağı koymuş ve seyahat belgelerine el konulmasına karar vermiştir. Başvuranın Avusturya pasaportuna el konmuştur.

Mahkemeler, mahkeme kararları uyarınca ödemekle yükümlü olduğu yüklü miktarda vergi borcu olduğu ve bunun da uluslararası seyahat amacıyla kullanılabilecek pasaportlara el konması için yeter sebep teşkil ettiği gerekçesiyle başvuranın itirazlarını reddetmişlerdir.

Mahkeme, yetkili mercilerin kararlarında ölçülülük ilkesini gereğince gözetmediklerini ve başvurana getirilen seyahat yasağının, süresi belirsiz otomatik bir tedbir olduğunu kaydetmiştir. Mahkeme ayrıca ilgili hukuk ve uygulamalarda muğlâklık bulunduğunu kaydetmiştir. Uzun süre devam ettirilen bu seyahat yasağı güdülen amaçla, yani söz konusu verginin ödenmesini temin amacıyla, orantılı değildi. Bu nedenle Mahkeme, Sözleşme'ye Ek 4 No.lu Protokol'ün 2. maddesinin ihlal edildiğine hükmetmiştir.

Mahkeme, başvuranın teoride seyahat yasağına itiraz etme olasılığı bulunmakla birlikte, uygulamada ulusal mahkemelerin seyahat yasağının kanuna uygunluğunu yalnızca usul bakımından incelediklerini ve şikayetin esasına bakmadıklarını kaydetmiştir. Dolayısıyla, Mahkeme, Bulgar hukukundaki inceleme kapsamının çok sınırlı olduğundan bahisle oybirliğiyle Sözleşme'nin 13. maddesinin ihlal edildiğine hükmetmiştir.

Burden / Birleşik Krallık (no. 13378/05)

29.04.2008 (Büyük Daire Kararı)

İngiliz vatandaşı olan 1918 doğumlu Joyce Burden ve 1925 doğumlu Sybil Burden Marlborough (Birleşik Krallık)'da yaşayan evlenmemiş iki kız kardeşler. Burden kardeşler hayatları boyunca birlikte yaşamışlardır ve son 30 yıldır ebeveynlerinden miras kalan bir arazi üzerinde bulunan bir evde ikamet etmektedirler. Kardeşlerin her biri bütün malvarlığının diğer kardeşe bırakılmasını vasiyet etmiştir.

Her ikisi de 80'li yaşlarında olan kız kardeşler, biri öldüğünde diğerinin veraset vergisini ödemek için evi satmak zorunda kalacağından endişe duymuştur. 1984 yılında çıkarılan Veraset Vergisi Yasası uyarınca şahısların malvarlığına %40 oranında veraset vergisi uygulanmaktadır. Bu vergi, 2006-2007 vergi yılı için 285.000 sterlin (420.844 avro) üzerindeki devirler ile 2007-2008 yılı için 300.000 sterlin (442.994 avro) üzerindeki devirler için geçerli idi.

Devletler, farklı varis kategorileri ile ilgili veraset vergisi muafiyeti konusunda farklı politikalar benimsemişlerdir ve ilke olarak vergilendirme politikaları çerçevesinde farklı kurallar tesis etmekte özgürdürler.

Büyük Daire, birlikte yaşamakta olan başvuranların 14. madde kapsamında evli veya Medeni Ortaklık Yasası kapsamında çift olarak değerlendirilemeyecekleri sonucuna varmıştır. Büyük Daire, bu nedenle Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesiyle bağlantılı olarak 14. maddenin ihlal edilmediğine hükmetmiştir (iki oya karşı on beş oyla).

André ve Another / Fransa (no. 18603/03)

24.07.2008

Başvuranlardan biri avukat, diğeri ise bir hukuk firmasıdır. Dava, başvuranların müvekkili olup vergi kaçırdığından şüphelenilen bir şirket aleyhine delil temin etmek amacıyla başvuranların ofisinin vergi müfettişleri tarafından aranması ile ilgilidir. Başvuranlar, gerçekleştirilen arama ve el koyma faaliyetinin kanuna aykırı olduğu şikayetiyle itirazda bulunmuşlardır. Bu itiraz Yargıtay tarafından reddedilmiştir.

Mahkeme, başvuranların müvekkili olan şirketin çalışmalarına yönelik vergi denetimi bağlamında, vergi müfettişliğinin başvuranları hedef almasının yegane nedeninin, başvuranlar her ne kadar o sırada bir suç veya müvekkili hesabına bir yolsuzluğa karıştığı isnadıyla yüz yüze kalmamakla birlikte, müvekkil şirketin vergi kaçırdığına dair şüphelerin teyidi adına gerekli kontrollerin yapılması ve ilgili belgelerin bulunması olduğunu kaydetmiştir.

Mahkeme etkili yargı denetimi olmadığı gerekçesiyle, oybirliğiyle 6. maddenin 1. fıkrasının (mahkemeye erişim hakkı) ihlal edildiğine hükmetmiştir.

Mahkeme, arama ve el koyma faaliyetlerinin güdülen amaçla orantısız olduğundan bahisle, oybirliğiyle 8. maddenin ihlal edildiğine hükmetmiştir.

Ruosalainen / Finlandiya (13079/03)

16.06.2009

Başvuran, sahip olduğu minibüste dizel yakıtla oranla vergisi daha düşük bir yakıt kullanmakta ve bunun için fazladan vergi ödememektedir. Başvuran, duruşma yapılmaksızın küçük çaplı

vergi yolsuzluğundan yaklaşık 120 Avro tutarında adli para cezasına çarptırılmıştır. Başvuran bunun ardından açılan idari davada, ödediği ve ödemek zorunda olduğu vergi miktarı arasındaki farkın, yetkililere bilgi vermediği gerekçesiyle üçle çarpılarak 15.000 Avro ödemesine karar verilmiştir. Başvuran kararı temyiz etmiş, fakat sonuç elde edememiştir.

AİHM, başvurana uygulanan her iki müeyyidenin de cezai yaptırım olduğuna karar vermiştir. Her iki işlemin gerisindeki olgular aynı, yani kullandığı yakıtın vergisinin dizel yakıtı oranla daha düşük olması hakkındadır. Tek fark, ilk işlemde güdülen amaçtı. İkinci yaptırım da aynı olgular üzerine bina edilmişti; dolayısıyla mükerrer işlem söz konusu olmuştu. İkinci dava, Sözleşme'ye Ek 7 No.lu Protokol'ün 4. maddesinde öngörüldüğü üzere yeni delillerin veya olguların temin edilmesi ya da önceki adli işlemler sırasında sonraki davanın gidişatını kökten değiştirebilecek bir kusur tespit edildiğinden ötürü açılmış değildi.

Dolayısıyla AİHM, Sözleşme'ye Ek 7 No.lu Protokol'ün 4. maddesinin ihlal edildiğine hükmetmiştir.

Yehova Şahitleri Derneği – Fransa Davası (no. 8916/05)

30.06.2011

Başvuran (Yehova Şahitleri Derneği), merkezi Boulogne-Billancourt'ta (Fransa) bulunan bir Fransız derneğidir. Derneğin asıl amacı “Yehova Şahitlerinin inancının idamesini ve uygulanmasını desteklemek”tir. 250.000’den fazlası Fransa’da olmak üzere dünya genelinde 17 milyondan fazla mensubunun bulunduğunu iddia eden Yehova Şahitleri hareketi, kendisini inançları bütünüyle İncil’e dayalı bir Hristiyan dini olarak tarif etmektedir. Hareket “bağışlar”la finanse edilmektedir. Dava, başvuran dernek hakkında milyonlarca Avroluk bir ek vergi denetimi uygulanması hakkındadır. Derneğe göre maruz kaldığı işlemlerde art niyet güdülmüştü ve etkileri bakımından din özgürlüğünün ihlali söz konusudur.

Derneğe yapılan bağışların vergilendirilmesinin yasal temeli Genel Vergi Kanunu'nun 757. maddesi idi. Bu maddeye göre vergi makamlarına beyan edilen bağışlar, intikal vergisine tabidir. Bu madde ve başvuran derneğin durumuna uygulanması hususu öngörülebilir değildir. Zira kastedilen “bağış alıcı” tanımlanmamıştır. Bu nedenle, bu hükmün tüzel şahısları, dolayısıyla başvuran derneği kapsayıp kapsamadığının bilinmesi mümkün değildir. AİHM 757. madde anlamında bağışların “beyan” edilmesi kavramıyla ilgili olarak, bu davanın, muhasebe kayıtlarının vergi denetimi kapsamında teslim edilmesinin “beyan” olarak kabul

edildiği ilk dava olduğunu kaydetmektedir. Derneğin, “beyan” koşullarının ayrıntılarına girilmeyen bu Maddeyi bu şekilde, yani bildirilen bağışlar için vergi tahakkuk edeceği biçiminde yorumlayacağını öngörmek güçtür. Başvuran derneğe yapılan bağışların vergilendirilmesi vergi denetimi yapılmasına bağlı olduğundan, vergi kanununun bu konuda uygulanacağını öngörülebilmesi mümkün değildir. Dolayısıyla, AİHM oybirliğiyle 9. maddenin (din özgürlüğü) ihlal edildiğine hükmetmiştir.

Mahkeme **adil tazmin ile ilgili kararında**, Fransa'nın başvuran derneğe haksız ödediği vergilere karşılık 4.590.295 Avro ve ayrıca masraf ve giderler için 55.000 Avro ödemesine karar vermiştir. Mahkeme ayrıca bu kararla vergi mercilerinin bağışlardan vergi tahsil etmelerinin önünün alınmasının amaçlandığını ve gecikme faizinde 9. maddenin ihlalini önlemek adına uygun bir kanun yolu teşkil edeceğini kaydetmiştir. Mahkeme ilk kez bu davada vergilendirme konusunda 46. maddeyi uygulamıştır.

Ayrıca bk. 31.01.2013 tarihli The Religious Association of the Pyramid Temple/Association Cultuelle Du Temple Pyramide / Fransa (no. 50471/07), The Association of the Knights of the Golden Lotus/Association Des Chevaliers Du Lotus D'Or / Fransa (no. 50615/07) ve The Evangelical Missionary Church and Salaûn/Eglise Evangelique Missionnaire et Salaûn / Fransa (no. 25502/07).

Segame Sa / Fransa (no. 4837/06)

07.06.2012

Dava diğer hususların yanı sıra kıymetli metal, mücevher, sanat eseri, koleksiyon eseri ve antika gelirlerine ek vergi uygulanmasına ilişkin ek vergi değerlendirmesine tabi tutulan halka açık bir limitet şirket hakkında idi. Başvuran şirket, idare mahkemelerinin ödenmemiş vergilere uygulanan para cezasını değiştirmedikleri şikayetiyle AİHM'e başvurmuştur.

Mahkeme, başvuran şirketin idare mahkemelerine talebini destekleyecek geçerli olgusal ve hukuki argümanları sunmadığını kaydetmiştir. Başvuran şirket özellikle verginin Topluluk hukukuna uygun olmadığını iddia ederek vergi değerlendirmesinde kullanılan matrahın tabanını ayrıntılı biçimde izah etmiştir. Oysa, idari yargı istinaf mahkemesi bu matrahi düşürmüştür.

Mahkeme, para cezasının ödenmemiş verginin belli bir oranı baz alınarak belirlendiği gerçeğini, vergi uyumsuzluklarının kendine özgü niteliğini ve ceza oranını dikkate alarak, 6. maddenin 1. fıkrasının ihlal edilmediğine hükmetmiştir.

Bernh Larsen Holding As ve Diğerleri / Norveç (no. 24117/08)

14.03.2013

Dava, Norveçli üç şirketin, bu üç şirket tarafından ortak olarak kullandığı bir bilgisayar sistemindeki tüm bilgilerin birer kopyasının vergi denetçilerine sunulmasına ilişkin vergi makamları tarafından verilen bir karara ilişkin şikâyetleriyle ilgilidir.

8. madde (özel ve aile hayatına, konutuna ve yazışmasına saygı gösterilmesi hakkı) **ihlal edilmemiştir**: Mahkeme, etkinliğe ilişkin sebeplerden dolayı, vergi ödeyen bir kişinin “karışık arşiv” kullanmasının, bu arşivde vergi ödeyen başka kişilere ait bilgiler bulunsa bile, vergi makamlarının eylemlerini gerçekleştirme olanaklarını kısıtlamaması gerektiği hususunda Norveç mahkemeleri ile aynı görüştedir. Ayrıca suiistimale karşı yeterli önlemler alınmıştır.

N.K.M. / Macaristan (no.66529/11)

14.05.2013

Dava bir memurun, özellikle de, işten çıkarılmasından 10 hafta önce yürürlüğe giren bir kanun kapsamında kıdem tazminatının bir kısmına uygulanan yüzde doksan sekiz oranında bir verginin kendisini mülkiyet hakkından haksız bir şekilde alıkoyduğundan şikayetçi olmasına ilişkindir.

Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi (mülkiyetin korunması hakkı) ihlal edilmiştir: Macar makamlarının vergilendirme hususunda kullandıkları geniş takdir yetkisine rağmen, Mahkeme, kullanılan araçların, aşırı miktarda kıdem tazminatlarına karşı devlet hazinesinin korunmasına yönelik taşınan meşru amaç ile orantısız olduğunu belirtmiştir. Ayrıca başvurana yeni ödeme planına uyum sağlaması için bir geçiş süreci de tanınmamıştır. Bunlara ek olarak, iş piyasasını yeniden birleştirmeye yönelik özel bir kamu menfaati olarak görülen kazanılmış bir haktan başvurana mahrum ederek, Macar yetkilileri başvurana aşırı derecede bireysel yük yüklemiştir.

